

KAJ JE SVETLOBNO ONESNAŽENJE?

Razsvetljava ponoči potrebujemo, da se lažje sprehodimo po mestu in da lahko delamo ter se zabavamo tudi zvečer. Vendar z zunanjim osvetljevanjem pogosto pretiravamo **in uporabljamo neustrezne svetilke, ki svetijo v nebo in oddajajo belo svetlobo. Pogosto svetimo premočno in tudi tam, kjer ni potrebno.** S tem povečamo naravno osvetljenost nočnega okolja, kar imenujemo svetlobno onesnaženje. Ker je okoli nas vse več svetilk, izgubljam pogled na zvezde, svetenje v naše spalnice pa moti naše spanje in vpliva na splošno počutje ter zdravje. Zaradi pretirane razsvetljave porabimo več denarja za elektriko, hkrati pa motimo tudi druge prebivalce našega planeta – živali.

PREVERI SVOJE ZNANJE

1.) Poveži pojme, ki spadajo skupaj:

a) netopir	1) oprashaevalec rastlin
b) metulj	2) nočno nebo
c) zvezda	3) sesalec

2.) Kaj je svetlobno onesnaženje?

- a) utripanje pisanih luči v diskotekah
- b) umetno povečevanje naravne osvetljenosti nočnega okolja
- c) mesečina polne lune

3.) Obkroži, katera svetilka na sličici je okoljsko ustrezna, in opiši, zakaj.

- a) popolnoma zasenčena svetilka
- b) delno zasenčena svetilka
- c) nezasenčena svetilka

Rešitev: A3, B1, C2; 2B, 3A.

NETOPIRJI NA PODSTREŠJU!

Ne tič ne miš pogosto pravimo netopirjem. Pa so v resnici bolj sorodni mišim kot pticam. So namreč sesalci, saj se mladiči hranijo z materinim mlekom. Skotijo se v velikih porodniških kolonijah – tako se imenujejo skupine samic, ki si čez poletje pogosto poiščejo zatočišče na podstrešjih in v zvonikih cerkva. Tam na toplem skupaj vzgajajo svoj zarod. Čez dan spijo, zvečer pa se odpravijo na lov za žuželkami. So edini sesalci, ki znajo aktivno leteti. Zvečer švignejo iz okenc, lin in strešnih odprtin ter se podajo v noč.

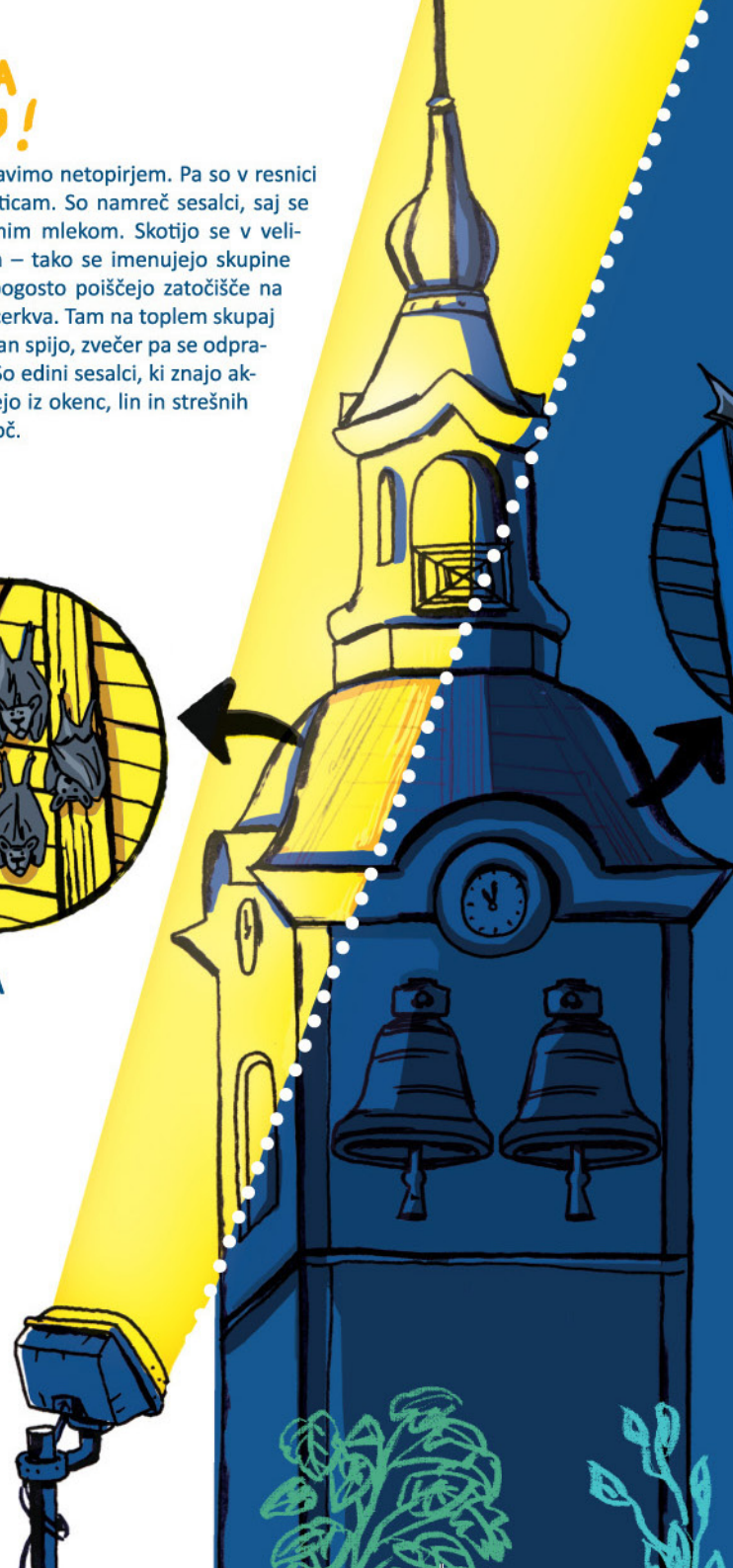
V OSVETLJENIH CERKVAH SVETLOBA NETOPIRJE MOTI.

V NEOSVETLJENIH CERKVAH SO NETOPIRJI BOLJ ZADOVOLJNI.

ZAKAJ NETOPIRJI POTREBUJEJO TEMO?

Če je cerkvena stavba osvetljena, se netopirke na lov odpravijo kasneje, kot bi se sicer. Tako zamudijo večerni mrak, ko je naokoli največ žuželk in bi se lahko najboljše najedle. Preostanek noči je zato včasih prekratek, da bi nadoknadle izgubljeno. Slabše prehranjene matere slabše skrbijo za mladiče, ki tako lahko rastejo počasneje, kot bi sicer. Zato so lahko slabše razviti, in ko pride njihova prva zima, bodo morda težje preživel do naslednje pomladi.

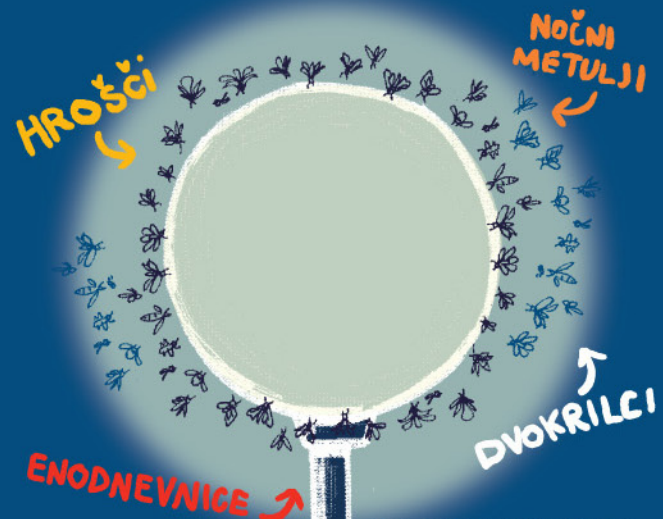
... zunaj pa še vedno sveti na tisoče svetilk?

V mraku se prebudijo bitja, ki so drugačna od tistih, ki smo jih vajeni čez dan. Posebej so prilagojena nočnemu okolju. Prav tako kot je za nas pomemben dan, se nočne živali dobro znajdejo samo v varnem zavetju teme.

Ob poletnih nočeh ste gotovo že kdaj videli, kako okrog svetilk brezciljno tava množica nočnih žuželk. Pri orientaciji si v temi pomagajo z luno, vendar se zaradi množice svetilk lahko zmedejo in priletijo v sij luči, od koder

se ne znajo več rešiti. Tako osvetljene in zbrane na majhnem prostoru so tudi precej lažji plen plenilcev, kot bi bile v naravnem nočnem okolju. Mnoge tam poginejo.

UJETE ŽUŽELKE

Ker se v času kroženja okoli svetilk žuželke ne prehranjujejo in ne razmnožujejo, imajo zato lahko manj potomcev.

Zaradi zmanjševanja števila žuželk je manj opraevalcev rastlin in manj hrane za živali, ki se z njimi prehranjujejo (npr. netopirji, ptice in dvoživke).

Nezasenčena svetilka

Pri tej svetilki gre večina svetlobe v nebo, kjer je nihče ne potrebuje.

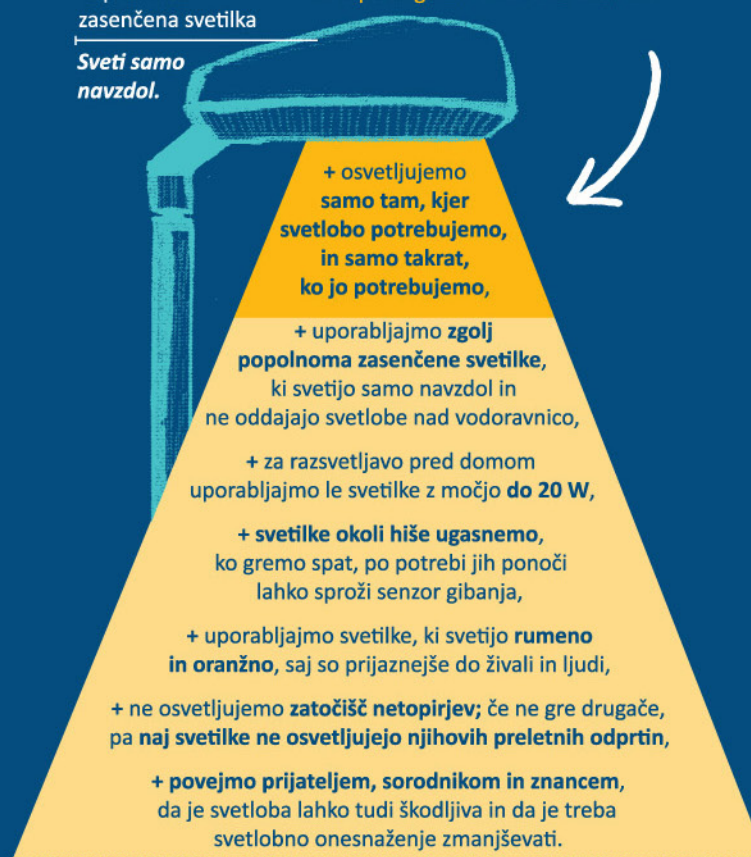
KAJ LAHKO STORIMO?

Svetlobo vsekakor potrebujemo. Vendar ne pozabimo, da ima tudi svetloba svojo temno plat! Vprašajmo se, koliko jo res potrebujemo za svoje dobro počutje.

Pri zmanjšanju svetlobnega onesnaženja lahko pomagamo na različne načine:

Popolnoma zasenčena svetilka
Sveti samo navzdol.

www.lifeatnight.si

Projekt delno sofinancirata Evropska unija v okviru programa Life + in Ministrstvo za okolje in prostor.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Univerza v Ljubljani

Partnerji: Euromix d.o.o. | Univerza v Ljubljani - Biotehniška fakulteta - Oddelek za biologijo | Društvo Temno nebo Slovenije | Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev | Društvo za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije | Baza Media 2.1 d.o.o.

Besedilo: Erika Pogačnik in Mojca Stojan-Dolar; Ilustracije in oblikovanje: Tanja Komadina; Projekt Življenje ponoči, 2011 (št. projekta LIFE09 NAT/SI/000378)

KAKO SVETLOBA PONOČI VPLIVA NA

Kaj se dogaja, ko se zvečer odpravimo spat ...

ŽIVLENJE PONOČI

